

A painting of a shepherd with dark hair and a beard, wearing a tan tunic and an orange shawl. He holds a wooden staff in his right hand and reaches out with his left hand towards a white lamb. They are in a rocky, mountainous landscape with green hills in the background.

YAA TODIMA N ÑANI TANPOLI

Watson Goodman
N gandi gandi yaa maama

Li tie paabu
jan daa kuadi

YAA TODIMA N ÑANI TANPOLI

“Yaa todima n ñani tanpoli” mi tie min ñanñani yaa versenba U Tienu tili nni ki taani bi diani, ke bi ηoa mabuolu mabuolu. N daani ke U Tienu maama bundima, yaami n cie bundima kuli tie U Tienu tili lini liba. U Tienu maama ñani tanpoli ki pia mi todima boncianla yaa niba n bua mi teginma nan mi koma n pia yua n bua mi jiema maama, leni u ñuñuulu n pia yua n bua mi ñima maama yeni. O nilo yaa biidi o pali o tuonbiadi po ki lebidi ki ηa ti, o yaa ki ηoadi o Diedo Jesu Kilisiti ki mia o wan kua ki yaa ye o pali nni, ki dugi opo moamoani ke o tie o faabika, wan Jesu baa teni wan taani leni o o pamanli leni o yanduanma nni. Lan tie min den bandi yaala 1937. Ki cili laa yogunu ki yaa ca, ñima ki lundi wani o Diedo leni mini siiga. N mia ηa ηan miini a yuli o kani, ki tuo MOALA MOALA na wan tua a faabika leni a Diedo, li yaa tie ke a daa bi tieni la ηan moandi ki tuo ki daani.

–Watson Goodman (1920-2002)

U Tieu buama

1

U Tieu den bua ŋanduna yaa-
ba kuli bonjanla, hali ki puni o
Bonja yenyenga, ke yua n tuo ki
ŋoadi o ki dugi opo kuli n da bo-
di, ama ke wan yaa pia yaa mia-
li n kan gbeni. —Jan 3:16

Oba kuli ki pia yaa buama n cie
mine, o nilo n lu o miali o dan-
linba po. —Jan 15:13

Jesu Kilisiti yua n tie o siedi du-
gika, leni U Tieu bila siiga yua n
goa fii bi tinkpiba siiga, ki tie
ŋanduna badicianba kuli bado,...
wani n bua ti ki faabi ti leni tin
den tieni yaa tuonbiadi, kelima
wan den kpe ki wuli o soama yaa-
ma yaa po. —Mi Doagidima 1:5

Ama U Tieu n tieni yaala, ki
waani ti wan pia tipo yaa bua-
ma, tie ke tin daa den tie ti tuon-
biadi danba yaa yogunu Kilisiti
den kpe tipo. —Loma 5:8

Hali yogu Li Miali Diedo den
doagidi o yuli tipo ki yedi: N
bua ŋa leni yaa buama n ki pia
gbenma, lan teni ke n kubi apo
n ŋanbili. —Jelemi 31:3

Mi pendima jaanma n daa den
pundi, Jesu den bani ke wan
baa ŋa ŋanduna nni ki gedi o
Baa po yaa yogunu pundi. O den
bua o yaaba yaabi n ye ŋanduna
nni, ki go bua ba hali yaa bua-
ma n ki pia biigima. —Jan 13:1

**2 U Tienu n tie yaala kuli, Jesu Kilisiti tie la
Wan mi maama den taa ye leni
U Tienu. Wan mi maama den tie
U Tienu. Yua n yi mi maama ye-
ni den tua nisaalo, ki ye ti siiga
leni li ɣanbili leni i moamoani.
Ti den laa o kpiagidi, yaa kpia-
gidi n tie ki bonjayenga yua n
ñani U Tienu ti Baa kani ya yaa-
di.**

—Jan 1:1b, 14

Lankuli den tieni ke o Diedo
den tuodi ki waani o nisoagika
ke o soagini ki pua sawali ki ye-
di yaali n tieni. Mani tie na, Dii-
di yaa jafaano n daa bani joa baa
punbi ki maa bonjaga. Bi baa
yini o Emanuweli «Lan bua ki

yedi, U Tienu ye leni ti.»
—Matiyu 1:22-23

O den tua nisaalo ki doagidi o
yuli ɣanduna nni, U Tienu Fuo-
ma yua den sa opo moamoani.
Malekinba den laa o, o ɣoadikaa-
ba den wangi i nibuoli o maa-
ma, bi den dugi opo ɣanduna
nni, U Tienu den duoni o ti kpia-
gidi kaanu nni. —1 Timote 3:16

Jesu den yedi o,... Yua n laa
nni kuli laa n Baa. Be yaa po ke
a yedi, teni tin le ti Baa U Tie-
nu? ɣaa daani ke n tuugi leni
n Baa ki ye o nii nni ke wani n
Baa moko ye n nii nni yo?
—Jan 14:9-10a

Jesu tie U Tienu Bijua

Bi mali tipo, yen de, bi puni ti bonjaga. O baa bugi li bali o boacaba po. Bi baa yini o yeli mi Banmi Daano leni i Tundi Daano, leni U Tienu U Paciamu Kuli Daano, leni ti Baa yua n ye hali yaa kuli, leni mi yanduama Badiciamo.

—Esayi 9:5

Wan den maadi yeni yaa yogunu, yaa tawaligu n pia mi yenma den libini ba. U nialu den maadi ku tawaligu nni ki yedi, «One n tie n Bijua, n bibuadiga, n pali n mani hali boncianla yua yaa po. Cengi mani o maama.»

—Matiyu 17:5

Maleki den gua ki yedi o, U Tienu Fuoma yua baa jiidi ki cua a kani, wani tanpoli Badiciamo paalu baa yini apo. Lan yaa po bi baa yini ḡan baa maa yaa bigagidikaaga yeni U Tienu Bijua.

—Luka 1:35

Yua tuo ki go tiendi siedi ke Jesu tie U Tienu Bijua kuli, U Tienu ye o nii nni, omo ye U Tienu nii nni.

—1 Jan 4:15

Be yaa po ke yi yedi ke n sugidi U Tienu kelima n yedi ke n tie o Bijua, mini, U Tienu yua n tie ti Baa n gandi ki gagidi yua ki soani yua ḡanduna nni?

—Jan 10:36

Jesu waani ti wan tie yua

«Hali ke n daa ye ḥanduna
nni, n tie yaa yenma n yendi
ḥanduna yaaba.» –Jan 9:5

Jesu den yedi o, «mini n tie bi
tinkpiba fiima leni li miali. Yua
n dugi n po, ba o yaa kpe, o baa
yaa fo.» –Jan 11:25

«Yi yini nni yi Canba leni yi
Diedo. Yi maadi moamoani, ke-
lima n tie yene.» –Jan 13:13

O den yedi ba: «yi tie tiipo
yaaba, n mo tie U Tienu deni
yua. Yinba yi tie ḥanduna yaa-
ba, mini mii tie ḥanduna nne
yua.» –Jan 8:23

Lanwani Jesu go den yedi ba:
«N yedi yi moamoani, mini n tie
bu buliñoabu i pe po.»

–Jan 10:7

O pua yeni den yedi o: «N bani
ke Mesia, ban yi yua Kilisiti,
baa cua. O yaa cua, o baa waani
li bonla kuli.» Jesu den yedi o:
«Mini yua n maadi leni a yeni,
tie wani.» –Jan 4:25-26

Jesu den yedi ba: «Mini n tie
yaa jiema n puuni li miali. Yua
n cua n kani, mi koma kan go
gbadi o ḥali abada, yua n dugi n
po mo, u ñuñuulu kan go cuo
hali abada.» –Jan 6:35

Jesu n tieni yaa bancianma siiga mi tianma 5

Juama lie den ka u sankunu. Ban den gbadi ke Jesu tagini ki pendi, bi den tiani: «Ti Daano, Dafidi yaabili, gbadi tipo mi niñima....» Mi niñima den cuo Jesus, ke o sii bi nuni. Laa yogunu bi noanli, ki ñoadi o.

—Matiyu 20:30, 34

Wan den teni ke ku niligu kakali ti muadi po, o den taa ti lalaamuuditi leni i janliedi ki yaa-di ki noanli tanpoli ki jaandi U Tienu. Lan yaa puoli o den cabidi cabidi ti lalaadi ki teni o ñoadikaaba, ke bi boagidi ku niligu.

Yua kuli den dini ki guo. Bi den taani ki gbieni piiga n babodi lie yaa boncaba n sieni. Yaabi n den dini den bua ki pundi jabi tuda muu, kaa taani bi puoba leni a bila.

—Matiyu 14:19-21

Wan den maadi ki gbeni, o den yedi Simono: «Suagi ki pundi mi ñima n ñua naani, ki luu i taali, ki tuo i jami.» Simono den gua ki yedi o, «Canba, ti den dua ki tuuni ku ñiamungu kuli, tii baa pu, ama ñan yedi yeni, n baa lu i taali.» Bi den luni ki cuo i jami boncianla, hali ke bi taali cenli.

—Luka 5:4-6

6 Jesu Kilisiti tie o Tagido leni o Diedo
Yinba Isalelenba kuli, yin bandi mani bonjanla ke U Tieu teni ke wan Jesu, yin den kpaa ki tabini yua li dapoanpoanli po ki kpa o, tie o Diedo ki go tie Kilisiti.

—JTT 2:36

Ke lanbu kuli mo n tuo ki yedi bi niba nintuali ke Jesu Kilisiti tie O Diedo, ke U Tieu ti Baa n baa ti kpiagidi.

—Filipa 2:11

U Tieu den teni ke wan Kilisiti n tagi li bonli kuli, lan tie yaali n ye tanpoli leni yaali n ye ki tinga nni kuli, tin fidi ki laa yaala leni tin kaa fidi ki nua yaa-

la, malekinba yaabi n ka a bala kalikaani, leni yaabi n tie bi diediba leni bi yudanba leni yaabi n pia li bali kuli.

—Kolosa 1:16a

Wan mi maama den tagi li bona kuli. Liba kuli ki ye kaa tie wani n tagi yaala.

—Jan 1:3

Kilisiti den kpe ki fii ki go ye ki baa tie yaabi n kpe leni yaabi n ye kuli yaa Diedo.

—Loma 14:9

U Tieu tie yin fidi ki dugi yua po, wan yua n den yini yi ke yin yaa tuugi leni o Bijua Jesu Kilisiti ti Diedo, ki ye o nii nni ki pia yanyenma leni o.

—1 Kolinta 1:9

Jesu Kilisiti tie bi niba kuli bujialo

7

I nibuoli niba kuli baa taani n nintuali. N baa paadi baa kanilie, nan o yankpaalo n paadi i pe leni i ŋuabi maama. –Matiyu 25:32

Wan Jesu den puogi ti ke tin waani bi niba o laabaalijamo, ki tieni siedi ke U Tienu dini wan Jesu li bali ke o tie o bujialo ki baa jia ti buudi leni yaa niba n fo leni bi tinkpiba kuli.

–JTT 10:42

Li baa tie yeni U Tienu bujiali daali, wan U Tienu n baa teni ke Jesu Kilisiti n jia ti buudi leni bi niba n den wuoni yaali kuli yaa daali yeni.

–Loma 2:16a

N teni a yaa ŋoabonli n tie na U Tienu nintuali leni Jesu Kilisiti yua n baa jia ti buudi leni yaabi n fo leni yaabi n kpe kuli nintuali, ki puogi a laa kelima o cuama leni o bali dimi kuli yaa po.

–2 Timote 4:1

Be yaa po ke a nua ke a pia li bali ki yedi ke a kpiilo Jesu nni pia i tagili? ... Tikuli baa sedi U Tienu bujiali kaanu kani.

–Loma 14:10

Kelima U Tienu bili wan baa jia ti buteginkaadi leni ŋanduna yaabi kuli yaa daali. O gandi yaa joa n baa gaa o kaanu ki jia ti buudi.

–JTT 17:31a

Mi faabima ye Kilisiti bebe yaa kani

Jesu den yedi o: «Min Jesu n tie u sanu, i moamoani, leni li Miali, oba kuli kan pundi U Tienu Baa ya kani kaa tagini yaa sanu n tie mini yaa ka.»

—Jan 14:6

«Lan yaa po ke n yedi ke yi baa kpe yi tuonbiadi nni, kelima yi yáá daani ke n tie min tie yua, yi baa kpe yi tuonbiadi nni.»

—Jan 8:24

Ti kan baa mi faabima nitoa kuli kani. U Tienu ki puni yetoали ڦanduna nni bi nisaaliba siiga, yaali n baa fidi ki faabi ti, li yaa tie Jesu yaa ka.

—JTT 4:12

«Mini n tie bu buliñoabu. Yua n tagini n yaa kani ki kua kuli baa ye leni laafia. O baa yaa kua ki go ña ki baadi mi jie-ma.»

—Jan 10:9

Li tie lan yaa po ke Jesu fidi ki faabi wan caani yaabi ke bi pun-di U Tienu kani cain. Kelima o fo yogunu kuli ki baa miadi U Tienu bipo.

—Ebilu 7:25

U Tienu n den teni ke o ڦani cain yeni, o den tua yua n cuani yaa faabima n ki pia gbenma yaabi n tuo ki tiendi wan bili yaali kuli po.

—Ebilu 5:9

Mi faabima ye Kilisiti bebe yaa kani

9

Yaa tuondi mani ti Baa U Tienu, wani yua n teni ke yi dagidi ki taani leni o nigagidijanba, ki baa ba wan U Tienu n bili yipo yaa ɣalimani mi yenma diema nni. O den faabi ki ñani ti li bii-gili paciamu nni ki kuani ti o Bibuadiga n die yaabi siiga. Ti baa mi faabima kelima wan U Tienu Bijua po. Lan tie ke o puni ti, ti tuonbiadi sugili.

—Kolosa 1:12-14

A pundi ki gaa li tili ki go padi li bontabinkaala, kelima bi den kodi a ke a daa bi niba U Tienu po leni a soama yaami n wuli, a daa i buoli leni i mabuoli

leni i nibuoli leni mi diema kuli siiga, ke U Tienu die ba.

—Mi Doagidima 5:9

Ama yinba, U Tienu teni ke yi tuugi leni Jesu Kilisiti ki ye o nii nni. O go teni ke Jesu tie tipo yaa yanfuoma n ñani U Tienu kani. Lan tie ke U Tienu tendi ke ti tiegi, tii go pia tagili. O gagidi ti o yuli po ki faabi ti kelima Jesu po.

—1 Kolinta 1:30

O den puni o yuli ki kpe tipo ki baa faabi ti leni tienbiadi ku-li, ki baa ɣanbi ti o yuli po tin tua o nibuonjamu, wan bebe n die yaaba, yaabi n pia li yankuali li bontienkanjanli po.

—Tita 2:14

Ama ti yema yaa ye mi yenma nni, nani wani U Tienu n ye mi yenma nni maama, ti pia yanyenna leni ti yaba, o Bijua Jesu n den kpe ki wuli yaa soama ñuudi ti pala ki ñandi tipo ti tuonbadi kuli cain.

—1 Jan 1:7

Laa pia kuli tama ke Kilisiti yaa soama baa ñanbi ti ki cie yeni hali boncianla. O den puni o yuli U Tienu, ki tua yaa paabun ki pia cagindi ba kuli kelima U Tienu Fuoma Yua, yua n ye hali yaa yogunu kuli, yaa paalu po. O yaa soama yeni baa ñani li bontienkakpienli yi yaami nni,

ki ñanbi yi yin yaa ñoa U Tienu yua n fo, ki tuuni o yaa po.

—Ebilu 9:14

Kelima yi bani ke U Tienu ki den taa yaa bonli n baa fidi ki bodi, nani ñanlijifa bi wula yeni, ki daa faabi yi leni yaa yema n tie fanmafanma, yin den baa yaa-mi yi yaajanbi kani. Yen ka, o den daa ki faabi yi leni Kilisiti n kpe ki wuli o soama, yaama n tie bonbuadila, ki tie nan ban kodi ki puni U Tienu yaa pebiga, yaagi n ki pia cagindiba leni joangidi ba kuli yaa soama yeni.

—1 Pieli 1:18-19

O nilo baa faabi kelima ti dugidi Kilisiti po yaa po

11

Ama yaami n tie na diani ke yin yaa daani ke Jesu tie U Tienu n gandi ki soani yaa faabika, Kilisiti, U Tienu Bijua, ki tuo ki ηoadi o ki yaa dugi opo ke yin baa li miali kelima o yaa po.

—Jan 20:31

Bi den buali o: «Ti baa tieni lede ki yaa tiendi U Tienu n bua yaa bontienkaala?» Jesu den gua ki yedi ba: «U Tienu n bua yin tieni yaa bontienkaali tie line, ke yin tuo ki ηoadi wan soani yua ki yaa dugi opo.» —Jan 6:28-29

U Tienu ηanbili yaa po ke o den faabi yi kelima yi den dugi opo,

laa ñani yi yaa kani mo, li tie U Tienu paabu. Laa ηoa yi tuon-ηanma ka, lanwani oba kuli kan pagi o yuli lipo. —Efesa 2:8-9

Jesu Kilisiti niinni o nilo yaa kua Jufinba koanciagu, bi o yáá kua, laa pia fuoma, yaali n pia mi fuoma tie ki tuo ki yaa ηoa o Diedo ki dugi opo ki doagidi ti dugidi yeni leni tin bua bi niba maama. —Galati 5:6

Kelima U Tienu teni ke ti tiegi kaa go pia tagili kelima ti dugidi yaa po yeni, ti ji mani leni U Tienu kelima ti Diedo Jesu Kilisiti yaa po. —Loma 5:1

Li Miali Diedo ŋanbili ki gbeni, o niñigbadima mo ki tuoni mi bianu. Lan bonli lie yeni kuli gua ki pandi ti ti ŋaagu kuli. N Diedo, a tie tin fidi ki dugi yua po bonjanla.

—Jelemi bubula 3:22-23

Ban ŋoa yaala nani li tie U Tienu yeni, li siiga be naani leni a, fini yua n puuni tinba a niba ki nitianga sugili ti tuonbiadi po, ki go sundi ti tagili? ɿaa kubi a pabienli yogunu kuli, kelima mi niñigbadima mani apo.

—Mise 7:18

Nani i tanpokaani n kpedi ki yiini ki tinga po maama, o ŋan-

bili yabi yaabi n jie opo yene.

—Pisoma 103:11

Ama li Miali Diedo ŋanbili ye hali yaa yogu kuli yaabi n jie opo, o teginma mo ye hali bi bila puolinguani kuli po.

—Pisoma 103:17

O den faabi ti. Laa tie kelima ti den tieni yaa tuonjama n tiegi ka, ama li tie ke o gbadu tipo mi niñima. O den faabi ti yeni kelima yaa walimi n tie ke o mali ti ke ti pia o miali buolu yaa po, ki go faabi ti kelima O Fuoma Yua mo teni ke ti pandi.

—Tita 3:5

Li Miali Diedo go yedi: «Cua mani tin juogi leni ti yaba. Baa ke yi tuonbiadi moani nani i gaalimoani yeni, ti baa pendi nani mi tantanyoma yeni, baa ti yaa moandi nani ban tieni yaa tiadi ku moandigu yeni, ti baa pendi nani ti kunkundi yeni.»

—Esayi 1:18

Li Miali Diedo den yedi Nowe, jan kua ku ñinbiaciangu nni, fini leni a diegu kuli, kelima n laa mi naa nifiima siiga ke fini n tiegi n nintuali. —Micilima 7:1

U Tienu Fuoma yua leni ki Pebiga Paciamu kuli yedi: «Cua na.» Yua n gbadi kuli moko n

yedi, «cua na.» U ñuñuulu n pia yua kuli n cua. Yua n bua kuli n cua ki yaa ñu yaa ñima n puuni li miali ke panpaani ki ye.

—Mi Doagidima 22:17

Yinba, u ñuñuulu n pia yaaba kuli, cua mani mi ñima kani, baa yua n kaa pia ligi. Cua mani ki daa ki je, cua mani ki daa duvan leni mi naajanma ki daa pa ligi, ki daa pa liba kuli mo.

—Esayi 55:1

Laa jaanma juodidaali, lan tie mi jaanma dacianli, Jesu den se ki kpaani: «O ñuñuulu n pia yua kuli, wan cua n kani ki yaa ñu.»

—Jan 7:37

14

Bi niba kuli ka tie U Tienu bila

Li Miali Diedo go yedi: «Yin
ña mani bi siiga, ki paadi leni
ba, ki daa go sii yaali n joagini
kuli. Lanwani n baa tuo yin taa-
ni leni nni.» —2 Kolinta 6:17

Ke yinba U Tienu bila n daa
pia tagili ba kuli, ama yin yaa
pia li papienli, baa ke yi ye yaa
yogunu n tie na yaa niba n tien-
di ti tuonbiadi ki joagini siiga.
Yin daa pia ban baa fidi ki kuli
yi leni yaala, ama yin yaa yieni
bi siiga nani mu fidisanmu yeni
ŋanduna nni. —Filipa 2:15

Li tie lan yaa po ke ti fidi ki
bandi ki gagidi U Tienu bila leni

ku tuotabigu yudaano bila. Yua
n kaa tiendi yaali n tiegi kuli,
waa tie U Tienu biga, yua ki
bua o kpiilo o Diedo nni moko,
waa tie U Tienu biga.

—1 Jan 3:10

U Tienu Fuoma Yua n gobidi
yaabi kuli, bani n tie U Tienu
bila. Yii baa yaa Fuoma Yua n
tendi ke yi go tua i yonbi ki baa
yaa ye leni i jeje ka, yi baa U
Tienu Fuoma, yua n tendi ke yi
tua U Tienu bimoanmu. Kelima
wan yaa po ti tangi ki yi U
Tienu ki yieni: «n Baa, n Baa.»

—Loma 8:14-15

Tin yaa tiendi yaali n dagidi, nani lan pundi tin yaa tiendi u yensiinu maama. Tin paadi leni yaa badu n joagini, leni li dañoli, leni mi conconma, leni ti cangidi buoli kuli, leni mi niama, leni li nunponbiadili. Ama yin laa mani o Diedo Jesu Kilisiti nani li minteeli n yen laa o toatiadi maama yeni, ki da jagi ki bili yin baa ŋoa o nisaalo yantiali maama. —Loma 13:13-14

Li nisaali yantiali bontienkaala doagidi cain, lan tie mi mi conconma leni ti joagindi, leni ti cagindi, leni i buli ŋoadima, leni li

tanbipuali leni u ñoagibiadu lingima, leni ti yibalindi, leni li koanli, leni li nunponbiadili, leni li pabienli, leni yaa yantiali n teni ke o nilo boagi leni o lielo, leni mi paadima bi niba siiga leni yaa paadima n kpendi nni a nianiadicaga, leni li pabiidili kelima nitoa bonjanla po, leni li dañogaadili, leni yaa badi n joagini, leni laa bonjoangidi buoli kuli. N go tundi yi nani min den kpa tundi yi maama, ki waani yi ke yaabi n tiendi laa bonjoangidi buoli kuli kan baa ki tua U Tie-nu n die yaabi siiga yaaba.

—Galati 5:19-21

Yogu kuli ka ke tama moamoani ki tie moamaani

Jesu n den fii lankani ki baa suagi liiga...: «Canbañamo, n baa tieni lede ki baa yaa miali n kan gbeni?» Jesu den yedi o: «Bee n teni ke a yedi ke n ñani? U Tienu bebe yaa ka, oba kuli ki ñani. A bani U Tienu bali maama n yedi yaala, ñan daa kpa o nilo, ñan daa conbi, ñan daa su, ñan daa pua a lielo po faama, ñan daa janbi oba kuli yin pia yaa ñantaado yi siiga, ñan kpiagi a baa leni a naa.» O joa yeni den gua ki yedi o: «Canba, n kubi lankuli hali n biwaami nni.» Jesu den diidi o

ki bua o ki yedi o: «Bonyenla n poadi a kani. Gedi ki ban kuadi ñan pia yaala kuli, ki paa a luoda li ligi, lane a baa pia ñalimani tanpoli po. Li yaa puoli ñan cua ki ñoadi nni.» O joa yeni den biidi o nunga laa maama po ki tagini ki ban ca le-ni li pabiidili kelima o ñalimano den yabi. —Maka 10:17-22

Jesu den gua ki yedi o: «ñan bua o Diedo a Tienu, leni a pali kuli, leni a miali kuli, leni a yantiali kuli. Mani n tie U Tienu bali maama nni li majali, ki go tugi li yuli.» —Matiyu 22:37-38

Kelima bi niba boncianla baa ti kpali ke bi tie mini, ki cua ki yedi: «Mini n tie Kilisiti, U Tie-nu n gandi ki soani yaa faabi-ka.» Yeni bi baa boandi bi niba boncianla. —Matiyu 24:5

Yii bani ke yaabi n tiendi yaali n kaa tiegi kan je li faali U Tie-nu diema nni yoo? Yin daa boan-di mani yi yula. Yaabi n conbi ki daa tieni li ñiigili, bi jawaaba leni bi jafanba kuli, bi i buli dan-ba, bi yaabi n tieni li ñiigili ki conbi, bi jaba leni bi puoba kuli, bi yaabi n tieni ti joagindi leni ti cagindi kuli, bi yaa jabi n dua le-ni jatoaba nani bi tie bi puoba

yeni, bi yaa puobi n dua leni po-toaba nani bi tie bi ciaba yeni, bi a conconna, bi yaabi n bua ñalimani ki pendi, bi bi dañoba, bi a nisugida, bi yaabi n bua ki yaa di bi lieba, yaabi n tiendi yeni kuli kan je U Tie-nu diema faali. —1 Kolinta 6:9-10

N bibuadimu, yin daa tuo mani ke oba kuli n teni yin yaadi. Yua n tiendi yaali n tiegi, o tiegi nani o Diedo n tiegi maama. Yua n tiendi ti tuonbiadi tie o tuota-bigu yudaano yua, kelima wan ku tuotabigu yudaano den tiendi ti tuonbiadi hali mi cicilima ki pundi hali moala. —1 Jan 3:7-8a

18 A tuonbiadi caani

A yaa kuandi a yama o nisaalo yantiali n bua yaala ya nii nni, li baa gobidi ki gedini a mi kuuma po, ama a ya kuandi a yama U Tienu Fuoma Yua n bua yaala yaa tienma ya nii nni, li baa gobidi ki gedini a li miali leni mi yanduanma po. —Loma 8:6

Li pundi tin jaani jaanjenjenga ki mangi ti pala, kelima a waalo na den kpe ki go faadi, o den bodi ke ti gua ki laa o.

—Luka 15:32

Ti tuonbiadi den kua njanduna nni kelima niyendo yaa po, ti tuonbiadi yeni mo den teni ke

a mi kuuma po

mi kuuma kua. Li tie yeni ke mi kuuma den puodi bi niba kuli, kelima bikuli tieni ti tuonbiadi.

—Loma 5:12

Lanwani ti yanmaalibiadi yaa punbi, ti baa maa ti tuonbiadi, ti tuonbiadi mo yaa kpedi ki dagidi, ti mo baa ma mi kuuma.

—Jaka 1:15

Yaa nilo n tieni o tuonbiadi, wan n ba kpe. Ki biga kan tugi o Baa tagili tugili, bi baa mo kan tugi o biga tagili tugili. O nitenginka baa baa o teginma panpani, o nibiado mo baa ba o biadima yaa yi.

—Esekieli 18:20

O den nagini ki sii ban den
gbabini o tinkpilo yaa kaagu....
O den yedi o tinkpilo: «O jawaa-
lo nna, n yedi a, fii.» Lani o
tinkpilo yeni den fii ki kali ki
maadi. —Luka 7:14-15a

Mini n tie o kpialo ki go tie o
juodika, ki tie yua n fo. N den
kpe ama diidi ki le, n go fo ki
baa ye hali yaa yogunu kuli. N
kubi mi kuuma leni bi tinkpiba
kaanu sendabila.

—Mi Doagidima 1:18

«N Baa n bua nni yaali yaa po
tie ke n baa pa n miali ke min
go ti gaa li ki yaa fo. Oba kuli
kan fie nni n miali, n baa pa li n

yama po. N pia li bali ki paa n
miali, ki go pia li bali ki go gaa-
li. N Baa n den bili n po ke min
tieni yeni.» —Jan 10:17-18

Kelima li tie tiladi ke Kilisiti n
yaa die hali U Tieu n baa paa-
di o yaa yibalinba kuli, ki teni
wan ñmaa ba. Wan baa juodi ki
bolini yaa yibali tie mi kuuma.

—1 Kolinta 15:25-26

Wan den jaandi yeni, o den
kpeli o nialu ki kpaani ki yedi:
«Lasala ñane.» Yua n den kpe
yeni den ñani, ke o nii leni o
taana kuli finfini a caba, ke li
cabili pini o nunga mo.

—Jan 11:43-44a

Jan daa ηoadi tientoe se mini bebe.

Jan daa tagi nannanli, lan tie yaala yaa nannanli kuli,...jan daa gbaani laa nannana kani, jan daa ηoadi ba, ki baa jaandi ba.

Jan daa taa Li Miali Diedo a Tienu yeli fanfanma, kelima wani Li Miali Diedo kan ηa yua n taa o yeli fanfanma ki kan cuo o.

Jan yaa faami mi fuodima daали po ki gagidi nani Li Miali Diedo a Tienu n bili maama. A baa tuuni dana luoba, ki soani a tuonli kuli. Ama li daleleeli tie Li Miali Diedo a Tienu n die yaa daali....

Jan jigini a Baa leni a Naa nani Li Miali Diedo a Tienu n bili opo maama, ke a dana n foagidi, jan yaa pia mi yemanma mo.

Jan daa kpa o nilo.

Jan daa conbi.

Jan daa su.

Jan daa tieni a lielo po siedifaama.

Jan daa kuani a yama a lielo pua nni, jan daa bua ki diedi a lielo diegu, bi o kuanu, bi o naacemo, bi o potuado, bi o nua, bi o ηunbo, bi a lielo n die yaali kuli.

—Mitiadima 5:7-21

A kan fidi ki wuoni

Niloba baa wuoni wuonkaanuba ke n kan le o bii? Li Miali Diedo yedi yeni. Mii yabi ki gbie tanpoli leni ki tinga kaa yo? Li Miali Diedo yedi yeni.

—Jelemi 23:24

Liba kuli ki ye ki wuo, ki kan wuodi, liba kuli ki ye ki duagi, ki kan doagidi bi niba n bandi.

—Luka 8:17

Li Miali Diedo nuni nua i kaani kuli, ki diidi yaabi n bia leni yaabi n ɔ̄ani kuli.

—Mi kpanjama 15:3

O den tieni yeni kelima o den bua ke bi nisaaliba n lingi wan o Diedo, ke daalinba bi yaa baa-

U Tienu, o baa le ɔ̄na 21

liti, bi baa le o. Ama moamoani waa foagi leni ti siiga baa niyendo.

—JTT 17:27

U Tienu nua nisaalo kuli n tagi yaa sani. O diidi o cena kuli. Yaabi n tiendi yaali n ki tiegi, baa pia ban baa wuoni yaa biigili nni bi yaa soangu nni.

—Joba 34:21-22

N yaa doni hali i tanpokaani, a ye lipo, n yaa dua mi kuuma buogu nni diidi, a ye lienni. Ba li biigili ki boani a yaapo, o niagu yeni nani o yensiinu yeni a yaa po, li biigili mo tie nani mi yema yeni a yaa po.

—Pisoama 139:8-12

**Yaabi n yie u Tienu yaa cuonu,
yuu n ki pia gbenma**

Mini o Joabijua baa soani n malekinba ban ña yaabi n tulini bi niba kuli leni yaabi n tiendi mi biadima kuli, ki luu baa ki buagi fantanma nni, ban baa buudi ki cegindi bi ñina naankani kelima bi loma po.

—Matiyu 13:41-42

Bani baa gedi yaa fala n ki pia juodima kani. —Matiyu 25:46a

A nuu, yaa ka a taali yaa tie yaali n dia ña ki tendi ke a tien-di ti tuonbiadi ñan jia ki luu foagima. Kelima a yaa baa yaa miali n kan gbeni, ki kua tanpo-

li leni taa yenli, yaa ka nuyendu, li baa cie ñan yaa pia taana lie leni niilie, ban luu ña yaa fantanma n ki pia gbindima nni.

—Matiyu 18:8

Ban ki den laa yua yeli ke li diani li miali yaa tili nni kuli, bi den luni o o fantanbuogu nni.

—Mi Doagidima 20:15

Ama U Tienu go kubi yaa tanpotuada leni yaa tinga n ye moala kelima laa maama po, ki baa buoni la o bujiali daali, wan baa bolini yaa niba n yie o yaa daali.

—2 Pieli 3:7

O Diedo bani ki baa faabi yaa-
bi n fangi o leni ban ye yaa fala
biigima nni, ki go bani ki baa
kubi yaabi n ki tiegi o cuonu
nni hali ti buudi daali cuonu n
baa cua.

—2 Pieli 2:9

Kelima li tie tiladi ke ti kukuli
n sedi Kilisiti bujiali kalikaanu
kani, ke tin tie yaala kuli n doa-
gidi, ke yua kuli n gaa wan den
tiendi yaa bonjanla bi yaa bon-
biadila wan den ye o gbanandi
nni yaa yogunu yaa panpaani.

—2 Kolinta 5:10

U Tienu den teni ke mi buama
ye ti pala nni ki dagidi cain ke
tin yaa pia mi yanduanma li bu-

jiali daali, kelima ti yema ŋan-
duna nni tie nani Kilisiti yema.

—1 Jan 4:17

N go den laa bi tinkpiba, bi
paatieba leni taliginba kuli, ke
bi se li balikalikaanu nintuali. A
tila den poabidi. Titoali yaali n
tie li miali yaa tili mo den
poabidi. Bi den jia ti buudi leni
bi tinkpiba nan bi bontienkaali n
den tie maama, ki ŋoa leni ban
den diani bipo yaala laa tili nni.

—Mi Doagidima 20:12

Lanwani ti siiga yua kuli baa
togidi U Tienu wan den tieni yaa-
la kuli, leni wan den tieni li yaa-
li yaa po.

—Loma 14:12

Jesu tondiba den tiendi yaa sie-di n pia u paalu boncianla, ki maadi o Diedo Jesu fiima bi tin-kpiba siiga maama. U Tienu sel-a den ye leni bi kuli boncianla.

—JTT 4:33

Lanwani laa ḡoa ke o nilo den bua ka ke U Tienu tieni opo ye-ni, laa ḡoa ke o moandili mo. Li ḡoa ke U Tienu gbadi opo mi ni-nima.

—Loma 9:16

Ama U Tienu ḡambili, yaali n tie paabu kaa pia panpaani, leni Adama tuonbiadi ki naani, kel-i-ma nani bi niba boncianla kpe kelima niyendo tuonbiadi po ye-

ni, laa pia kuli tama ke bi niba boncianla baa U Tienu ḡambili leni o paabu, yaabu n cua kel-i-ma niyendo yaa po. —Loma 5:15

Yi bani O Diedo Jesu Kilisiti ḡambili, wan yua n den pia ke li kandi den tua yua n luo kelima yi po, ke o luoma yeni n teni ke yi mo n baa ke li kandi.

—2 Kolinta 8:9

Ke tinba, U Tienu n teni ke tin-ba yaabi n tiegi kaa go pia ta-giliba kuli kelima o ḡambili yaa po, n baa baa ya miali n kan gbeni, tin sugini ki baa yaali.

—Tita 3:7

Nan biidi a pali a tuonbiadi po ki lebidi ki ɳaa ti

25

O den tua: «Biidi mani yi pala
yi tuonbiadi po, ki lebidi ki ɳa ti
ki ɳoadi U Tieu, kelima U Tie-
nu n baa yaa die bi niba cain, yaa
yogunu pundi.» —Matiyu 3:2

«Yeni ka ba. Yi yaa biidi yi
pala yi tuonbiadi po ki lebidi ki
ɳa ti ki ɳoadi U Tieu, yi moko
yi kuli baa bodi.» —Luka 13:3b

Yua n wuoni o tuonbiadi, o ye-
ma kan yaa mani opo, ama yua
n tuo ki ɳa o tuonbiadi baa baa-
di mi niñima.

—Mi kpanjama 28:13

Bi niba yama n den pii yaa yo-
gunu, U Tieu den cedi ba kaa

cuo ba nani lan den pundi maa-
ma, Ama moala o wangи bi niba
kuli ke bikuli n biidi bi pala bi
tuonbiadi po ki lebidi ki ɳa ti.

—JTT 17:30

Lan yaa po yin biidi mani yi
pala yi tuonbiadi po ki lebidi ɳa
ti.

—JTT 3:19a

Yeni de, U Tieu n bua yaa pa-
biidili buolu teni ke o nilo biidi
o pali o tuonbiadi po ki lebidi o
yama ki ɳa ti, ki baa mi faabi-
ma, ki kan ti mua ke o yaa lebi-
di o yama. ɻanduna yaa pabii-
dili mo cuani mi kuuma.

—2 Kolinta 7:10

Ti Tuonbiadi sugili

O nibiado ḡa u sanu, ti tuonbiadi daano n ḡa o yantiali joagindi ki lebidi ki gua mini Li Miali Diedo kani, min yua n baa gbadidi opo mi niñima, mini yi Tienu, yua n puuni sugili leni ti bulicindi kaa cedi. —Esayi 55:7

O nibiado yaa lebidi ki ḡa wan tieni yaa tuonbiadi kuli, ki tien-di n mabilikaama, ki go tiendi yaali n tiegi leni yaali n ḡani, laa pia kuli tama o baa ye, o kan kpe. —Esekieli 18:21

U Tienu kpiagi Jesu ki teni ke o ye o jienu kani, ki tua o bado leni O Candaano, ke wan pa Isalelenba u sanu ban biidi bi pala

bi tuonbiadi po ki lebidi ki ḡa ti ke U Tienu n pa bi sugili tipo.

JTT 5:31

Yi yaa puni yaa niba n tudi yipo sugili, yi Baa yua n ye tanpoli mo baa pa yi sugili....

Matiyu 6:14

Diidi, n se bu buliñoabu kani ki yedi gafala. O nilo yaa gbadidi n nialu ki luodi n po bu buliñoabu, n baa kua o deni ki je leni o, omo baa je leni nni.

—Mi Doagidima 3:20

Jesu n den laa ban dugi opo maama, o den yedi yua ya gbanandi n kpe, N bijoa, a baa a tuonbiadi sugili. —Maka 2:5

Yin daa go yaa taa mani leni yaabi n tuuni li biigili bontien-kaala, yaali n bia kaa pia fuoma, ama yin doagidi ke laa bontienkaala bia. —Efesa 5:11

Yinba yaabi n ηa U Tieu nani yaa pua n ηa o calo ki combi leni jatoa yeni, yii bani ke yua n danli leni ηanduna kuli tie U Tieu yibali ka yo? —Jaka 4:4

Yin daa bua mani ηanduna leni yaali n ye lienni. O nilo ya bua ηaduna, waa pia mi buama U Tie-nu ti Baa po o pali nni. Kelima yaala n ye ηanduna nni kuli, lan tie ti gbanandi yanbuabiadima, leni o nuni yanbuabiadima, leni

yaala n ye o miali yemi nni ki teni ke o pia ti japaadi, likuli pia ηantaado leni U Tieu, li ηantaa-do ye leni ηanduna.

—1 Jan 2:15-16

Yaa kuandi mani yi yama tanpoli bonli nni, ki daa kuandi yi yama ηanduna yaa bonla nni.

—Kolosa 3:2

U Tieu ηanbili, yaali n cuani mi faabima bi niba kuli po, doagidi. Li bangi ti ke tin paadi leni U Tieu yiema leni ηanduna yanbuabiadima, ki yaa ye ηanduna nna nü nni ki kubi ti yula ki tien-di yaali n tiegi, ki fangi U Tie-nu.

—Tita 2:11-12

28 U tienu n mali yaa

Jesu den gua ki yedi o: «N ye-di a moamoani, bi yaa gua mali o nilo ke o pia li miapanli, o kan baa U Tienu yaa die o.»

—Jan 3:3

O nilo yaa tuugi leni Kilisiti ki ye o nii nni, o tie ni paano, li bonkpela kuli pendi, likuli tua bonpanla. —2 Kolinta 5:17

N baa pa yi a papaana, ki kua-ni yi nii nni a yantiapaana. N baa ñani yi nii nni yi pala yaa juagi nani a tana yeni, ki pa yi yaa pala n dingi.

—Esekieli 36:26

nilo pia li miapanli

Ti bani ke U Tienu n mali yua kuli kaa tiendi ti tuonbiadi, keli-ma U Tienu Bijua kubi o ke o biado kan sii o. —1 Jan 5:18

Ama yaabi n den tuo ki ñoadi o wani kuli, o den dini ba li bali ke bi tua U Tienu bila, bani yaa-bi n tuo ki ñoadi o ki dugi opo kuli.

—Jan 1:12

Yii go mali ki tua U Tienu bila kelima yaa bonbuoli n baa bodi yaa po ka, li tie yii n kan bodi hali abada. U Tienu maama yaa-mi n baa fo hali yaa yogunu ku-li yaa po.

—1 Pieli 1:23

Ti kpe ti tuonbiadi po ki tuugi leni Kilisiti ki fo

29

Yinba mo yi den tie bi tinkpi-
ba kelima yi tuonbiadi leni yi
tagili po. O den taani ki fiini ti
leni Jesu Kilisiti bi tinkpiba sii-
ga, ki duoni ki kaani ti leni o
tanpoli diemi nni, tinba yaabi n
tuugi leni Jesu Kilisiti ki ye o nii
nni.

—Efesa 2:1, 6

Yi moko n yaa tua mani yi yu-
la ke yi kpe ki paadi leni ti
tuonbiadi, ki di fo U Tieu po
kelima yi tuugi leni Jesu Kilisiti
ki ye o nii nni.

—Loma 6:11

U Tieu n den fiini yi leni Ki-
lisiti ke yi fo yeri, yaa lingi ma-
ni yaa bonli n ye tanpoli po, Kili-

siti n ka naankani U Tieu jienu
po.

—Kolosa 3:1

Wan Kilisiti den tugi ti tuon-
biadi o gbanandi nni li dapoan-
poanli po, ke tin yaa tie nani bi
tinkpiba yeri ti tuonbiadi po, ki
nan yaa fo ki tiendi mi teginma.
Li tie kelima o poagilima po ke
yi tindi.

—1 Pieli 2:24

Yi den kpa tie bi tinkpiba kel-
ima yi tuonbiadi leni yin ki den
kua Jufinba koanciagu yaa po.
Ama U Tieu den taani ki fiini
yi leni Kilisiti ke yi fo. O den
puni yi sugili yi tuonbiadi kuli
po.

—Kolosa 2:13

Kelima ti tuonbiadi panpaani tie mi kuuma, ama U Tienu n puni ti yaa paabu ke panpaani ki ye tie yaa miali n kan gbeni, kelima yi tuugi leni ti Diedo Jesu Kilisti ki ye o nii nni. —Loma 6:23

Yua n buli li nisaali yantiali n bua yaala, li nisaali yantiali yeni baa teni wan yendi mi bodima, ama yua n buli U Tienu Fuoma Yua n bua yaala, U Tienu Fuoma Yua yeni baa teni wan yendi yaa miali n kan gbeni.

—Galati 6:8

Nani Musa n den taa o kumoa-nwa ki fiini ki caani o li fuasieli nni maama, li tie tiladi ban fiini

o Joabijua moko yeni, ke yua n tuo ki ọoadi ki dugi opo kuli n baa yaa miali n kan gbeni.

—Jan 3:14-15

N yedi yi moamoani, yua n cengi n maama ki dugi yua n soani nni po pia yaa miali n kan gbeni, cuonu ki ye opo, ama o ńani mi kuuma nni ki kua li miali nni.

—Jan 5:24

Yua n tuo ki ọoadi U Tienu Bijua ki dugi opo kuli pia yaa miali n kan gbeni. Ama yua n kaa tuo ki ọoadi U Tienu Bijua kuli, ki yiedi wan yedi yaala kan le laa miali, U Tienu pabienli se o yuli po.

—Jan 3:36

Lan yaa po, kelima yi tua U
Tienu bila, wani U Tienu den
soani o Bijua Fuoma yua yi pala
nni ke o tangi ki tua, n Baa, n
Baa.

—Galati 4:6

Line n teni ke ti bani ke ti tuu-
gi leni U Tienu ki ye o nii nni
ke omo ye ti nii nni, o puni ti ke
ti tuugi leni o ki pia o Fuoma
Yua.

—1 Jan 4:13

Yua n tiendi U Tienu mabili-
kaama kuli tuugi leni o ki ye o
nii nni, wan U Tienu mo ye o nii
nni. Wan puni ti o Fuoma yua
yen i n teni ke ti bani ke o ye ti
nii nni.

—1 Jan 3:24

N bibuadimu, tin daa bua mani
ti yabi leni mi maama bebe. Tin
yaa tiendi yaali n baa doagidi ke
ti buama tie buamoanma. Lani n
baa teni tin bandi ke ti tie i moa-
moani yaaba, ki go duani ti yama
U Tienu nintuali. —1 Jan 3:18-19

Yua n tuo ki gaa n ñoabonbili-
kaana ki kubi ḥa, wani n tie yua
n bua nni moamoani. Yua n bua
nni yeni n Baa baa bua o, n mo-
ko baa bua o ki doagidi opo min
tie yua.

—Jan 14:21

U Tienu Fuoma yua tiendi sie-
di ti pala nni ke ti tie U Tienu
bila.

—Loma 8:16

32 Kilisiti yienu ti nii nii puuni ti li pamanli

U Tieu n die a pali nni, laa
jao jan di yaala leni jan nu
yaala. Li jao U Tieu Fuoma
Yua n puuni a yaa teginma leni
yaa yanduanma leni yaa pamanli.

—Loma 14:17

N waani yi laa maama ke yin
yaa pia n yaa pamanli yi pala
nni, ke yi pala n yaa mani cain.

—Jan 15:11

Yeni de, Jufinba balimaama den
teni ke bi kpa ki tabini nni leni
Kilisiti li dapoanpoanli po ki
kuu nni. Lanwani laa go tie mini
n fo, li tie Kilisiti n di fo n nii
nni. Min fo n gbanandi nni moala
yen, n fo ki jao wan U Tieu

Bijua ki dugi opo, wan yua n den
bua nni ki puni o miali ki kpe
mini yaapo. —Galati 2:20

A baa wang nni yaa sanu n pia
li miali, yua n ye leni a mangidi
o pali ki guodi, li pamancianli
ye leni yua n ye a jienu hali yaa
yogunu kuli. —Pisoma 16:11

Moala n kpendi a kani. N maa-
di laa maama ki daa ye jandu-
na nni ke bi pala n yaa mani
cain, nani n yaa pali n mani
cain maama. —Jan 17:13

Yi baa yi mi nima leni li pa-
mancianli yaa ninbuna n puuni
mi faabima yaa kani.

—Esayi 12:3

**Li tie tiladi tin tuo ki yaa tiendi
Li Miali Diedo n yedi yaala**

33

**Yii bani ke yin teni yua yi yula
ki tuo ki ɣoa o maama kuli, yi
tie o yonbo kaa? Li yaa tie ke yi
tuo ki ɣoa ti tuonbiadi ke ti die
yi, laa ɣoadima baa yuandi ki
cuani mi kuuma.** –Loma 6:16a

**O Diedo Jesu yaa ñani tanpoli
po u mupienu nni ki doagidi o
yuli, ke o malekinba yaaba n pia
u paaciamu yegi leni o, U Tieu
baa faabi yinba yaabi n laadi fa
la moala, leni tinba moko. Jesu
baa cua yeni, ki tuu yaaba n kaa
fangi U Tieu leni yaaba kaa tuo
ki ɣoadi o labaalijamo, yua n**

**waani ti ti Diedo Jesu Kilisiti
yaa maama fuuli, bi biadima pan
paani.** –2 Tesalonika 1:7-8

**Yi yaa ɣoa Li Miali Diedo yi
Tieu ñoabonbilikaana, min bili
yipo yaa dinla, li seli baa ye. Yi
yáá ɣoa li miali Diedo yi Tieu
ñoabonbilikaana fala baa ye....**

–Mitiadima 11:27-28a

**Ama yi yáá tuo ki ɣoa Li Miali
Diedo yedima, yi yaa yie Li Miali
Diedo bali maama, lani Li Miali
Diedo nuu baa mabini yi nani
wan den mabini yi yajanbi maa
ma yeni.** –1 Samiel 12:15

Li tie tiladi tin tuo bi niba nintuali ke ti tie Kilisiti yaaba

A yaa tuo leni a ñoabu bi niba nintuali ke wani Jesu tie o Diedo, ki daani a pali nni ke U Tienu den fiini o bi tinkpiba siiga, a baa faabi. Kelima ñan tuo ki ñoadi Jesu ki dugi opo a pali nni yeni, ke a baa ke U Tienu teni ke a tiegi kaa go pia tagili a ñoabu n mo n tuo bi niba nintuali keli tie yeni, lan teni ke a baa ke U Tienu faabi a.

—Loma 10:9-10

Lan yaa po yua n tuo bi niba nintuali ke n tie o Diedo kuli, n moko baa tuo n Baa yua n ye tanpoli nintuali ke o tie n yua.

Ama yua n nia bi niba nintuali ke mii tie o Diedo, n moko baa nia n Baa yua n ye tanpoli nintuali ke waa tie n yua.

—Matiyu 10:32-33

Yua n tuo ke Jesu Kilisiti den tua nissaalo ki cua ki pia ti gbanandi kuli pia yaa Fuoma Yua n tie U Tienu Fuoma Yua.

—1 Jan 4:2

Yua n jie i fe min leni n mama kuli po, o Joabijua yaa ti cua leni o kpiagidi, leni U Tienu ti Baa yaa kpiagidi, leni malekinba yaabi n gagidi wan U Tienu po yaa yaadi kuli.

—Luka 9:26

Yin yaa kubi mani yi yula ki
guu, kelima yi yibali, o tuotabi-
gu yudaano, goadi nani yaa ya-
ngbanlo n mua ki lingi wan baa
cuo yua ki ɣmani yeni.

—1 Piel 5:8

Lani n pendi U Tieu Fuoma
Yua den gedini Jesu li fuasieli
nni, ke ku tuotabigu yudaano
Sutaani n moandi ki baa tulini
o. Jesu den yedi o, fuadi likani,
Sutaani, kelima li diani U Tieu
ɣjantaadikpelo tili nni, Gbaani ki
pugi o Diedo a Tieu, ki yaa tuu-
ni wan bebe yaa po. Lane ku tuo-
tabigu yudaano o den ɣa Jesu.
Lan yaa yogunu malekinba den

cua Jesu kani ki todi o yema nii.
—Matiyu 4:1 leni 10-11

N soani a bipo ɣjan teni ban le
ki bandi ban tie maama, ki lebi-
di ki ña li biigili nni ki kua mi
yenma nni, ki go ña Sutaani paa-
lu nni ki ɣoadi U Tieu ki tuo
ki ɣoadi min Jesu ki dugi n po,
ke wan U Tieu n pa ba bi tuon-
biadi sugili leni bi biinu wan
gagidi yaaba o yuli po kuli n
baa yaa piami nni. —JTT 26:18

Yin taa mani U Tieu n puuni
yaa toatiadi kuli ke yin fidi ki
sed i bonjanla, ki yie ku tuotabi-
gu yudaano nunfanbiadibu kuli.

—Efesa 6:11

U Tienu Bijua den cua ki doagidi o yuli ki baa bolini ku tuotabigu yudaano bontienkaala.

—1 Jan 3:8b

Lanwani yin yaa miindi yi yula U Tienu kani. Yaa yiedi mani ku tuotabigu yudaano Sutaani, o baa sani ki foagidi yikani. Yin nagini mani U Tienu kani, omo baa nagini yi kani. —Jaka 4:7-8a

Lan yogunu mi biadima daano baa doagidi. O Diedo Jesu yaa cua, o baa kpa o leni o ñoabu fawaama. —2 Tesalonika 2:8a

Kelima a bila yeni tie nisaaliba ki pia ti gbanandi leni mi soama, lanwani Jesu moko den tua ni-

saalo ki pia ti gbanandi leni mi soama. O den tua yeni ki kpe, ke o kuumma po wan bolini yua n pia mi kuumma paalu, lani n tie o tuotabigu yudaano. —Ebilu 2:14

Ngme baa paadi ti leni Kilisiti n pia tipo yaa buama? Naani fala n baa paadi ti leni mi bi? Bi ti yanyagidi? Bi niba n wangi ti yaa fala kelima ti tie Jesu yaabi po bi? bi mi koma? Bi mi luoma? Bi yaa fala n baa fidi ki cuani mi kuumma? Bi yaabi n baa taa ki jusiegi ki baa kpa ti? ...Ama laa bonli kuli siiga, wan yua n den bua ti yeni tendi ke ti paadi likuli cain. —Loma 8:35, 37

Mi buama tie yaali n tugi li yuli Jesu ɳoadika tagu nni

37

N yaa bi maadi bi nisaaliba ma-
buoli leni malekinba yaa mabuo-
li kuli, ki naa pia mi buama, n
baa tie nani ban pua yaa kudi
yeni, yaa ka nani ban pua yaa
longa n tiendi ku fuugu bebe
yeni. –1 Kolinta 13:1

de ki bua U Tienu wan ki nua
yua? –1 Jan 3:14; 4:20

Jesu go den buali o, Jonasa bi-
jua Simono, a sua ke a bua nni
bi? Pieli den gua ki yedi o: «Mm,
o Diedo, a bani ke bua ɳa.» Jesu
den yedi o ɳan yaa kpa n pe.

–Jan 21:16

Ti bani ke ti ɳani mi kuuma
nni ki kua li miali nni kelima ti
bua ti kpiiba Jesu nni. Yua n ki
pia mi buama yeni daa ye mi
kuuma nni. O nilo yaa tua ke o
bua U Tienu, ki nan nani a kpii-
lo Jesu nni, o tie tuofaadaano,
kelima yua n ki bua o kpiilo Je-
su nni, wan nua yua, baa gaa le-

Ama U Tienu Fuoma Yua n lu-
oni yaa bonluokaali tie mi bua-
ma, leni li pamanli, leni mi niñig-
badima, leni mi ɳanma, leni ki
yaa tiendi U Tienu leni o liebi po
kuli yaali n pundi, leni li paddingi-
li, leni li yukubili.

–Galati 5:22-23a

Dana nii n den pendi Jesu noa-dikaaba go den ye li dieli nni, ke Toma moko ye leni ba. Ba ke bi den luoni a buliñoana, Jesu den cua ki sedi bi siiga ki yedi: «duani mani yi yama.» O den yuandi ki yedi Toma: «tandi a nubila na, diidi nni, tandi a nuu ki tuuni n logili nni, ki daa luo n po ti dugidi, ama jan yaa dugi n po.» Toma den gua ki yedi o, n Diedo leni n Tienu.

—Jan 20:26-28

U Tienu den teni Jesu bi niba nuu nni ke bi kuu o kelima ti yaa tuonbiadi po. Ama o den fiini o ke wan U Tienu n teni

bi tinkpiba siiga

tin yaa tiegi ki daa go pia tagili.

—Loma 4:25

Ti den laa wan den tieni yaali kuli Jufinba diema nni leni bi dociamu Jelusalema nni kuli, ki tieni lipo siedi. Bi den joani o ku daagu po ki kpa o. Ama li dataali daali U Tienu den fiini o bi tinkpiba siiga, ki teni ke o doagidi o yuli tipo. Waa den doagidi o yuli Jufinba kuli po ka, o den doagidi li U Tienu n den tuo-di ki gandi yaa siedinba po be-be, lan tie tinba yaabi n den taa-ni ki di ki go ñu leni o, wan den fii bi tinkpiba siiga yaa yogunu.

—JTT 10:39-41

Ti fiima bi tinkpiba siiga tie ti suginma yaami n pia ti kpiagidi

39

Laa yogunu Jesu den cili ki doagidi ki wangi o ηoadikaaba ke li tie tiladi wan gedi Jelusalema, ke Jufinba nikpeliba, leni U Tienu diegu nni sugili miabu yudaan no leni o puoli yaaba, leni U Tienu bali maama bangikaaba n waani o fala boncianla, ke tiladi bi niba n kpa o, ama U Tienu baa fiini o bi tinkpiba siiga li dataali daali.

—Matiyu 16:21

U yogunu kpendi ki pundi baa moala ke yaabi n kpe baa gbadi mini U Tienu Bijua nialu, ke yaabi n gbadi ki tiendi wan yedi yaa la baa yaa ye. U yogunu kpendi

ke yaabi n kpe ki ye a kula nni kuli baa gbadi o Joabijoa nialu ki ña bi kula nni. Yaabi n tieni yaali n ηani baa fii ki yaa fo. Yaabi n tieni yaali n bia baa fii, ban jia leni baa ti buudi ki cuo ba.

—Jan 5:25b, 28b-29

Nan ti Baa U Tienu kpiagidi n den teni ke Kilisiti fii bi tinkpiba siiga ki go fo maama, ti moko ye leni li miapanli yene. Kelima ti yaa den tuugi leni Kilisiti ki taani leni o o kuuma nni, ti go baa tuugi leni o ki taani leni o fiima bi tinkpiba siiga nni.

—Loma 6:4b-5

Hali ke ɻanduna daa tagi, U Tie-nu den gandi ti tin yaa tuugi le-ni Kilisiti ki ye o nii nni, ki tie yaabi n gagidi wan U Tienu po ki ɻani, ki ye o nintuali kaa pia ta-giliba kuli.

—Efesa 1:4

Ti buakaaba, kelima ti pia laa ɻnoaniani, tin yaa ɻanbidi mani ti yula ki ɻani ti gbanandi leni yaa yantiali kuli joagindi, ki fangi U Tienu, ki tiendi a nia ki gagidi opo daali kuli, hali tin ban ɻanbi cain ki gbeni. —2 Kolinta 7:1

Lanwani o nilo yaa ɻanbi o yu-li, ki paadi leni min maadi yaa biadima maama na kuli, o baa tie

nani yaa tadiga n tie a tuon-kpiaga po yeni, o canbaa n gagidi gaa o tuonli po ke o pia opo mi fuoma, ki bogini gaa ke o da-gidi yaa tuonli n ɻani kuli po.

—2 Timote 2:21

U Tienu ti Baa den gandi yi nani wani den tuodi ki jagi maa-ma, ki teni ke o Fuomi Yua ga-gidi yi wan U Tienu po, ke yin yaa tuodi ki tiendi Jesu Kilisiti n yedi yaala, ke o soama, yaama n den wuli, mo n miimi yipo. U Tienu n yaa ɻanbidi yipo ki puu-ni yi mi yanduanma ki pugidi pugidi.

—1 Piel 1:2

Li tie lan yaa po ke Jesu moko den laa fala ki kpe u dogu bilinciamu buliñoabu niinpo, ki baa gagidi bi niba U Tienu po leni o soaceli.

—Ebilu 13:12

Ti yaa tuo ki doagidi tin tieni yaa tuonbiadi, U Tienu tie tin fidii ki dugi yua po ki go tiegi mo ki baa pa ti sugili tin tieni yaa tuonbiadi po, ki ɻuudi ti pala ki ɻani tipo yaali n ki tiegi kuli.

—1 Jan 1:9

Mini, n batisi yi leni mi ɻima, kelima yi biidi yi pala yi tuonbiadi po ki lebidi ki ɻa ti, ama wan yua n ɻoa puoli pia u paalu

ki cie nni. Mii pundi baa ki tua o cacaatugilo. Wani n baa batisi yi leni U Tienu Fuoma yua leni mi fantama.

—Matiyu 3:11

Ke o baa gaa ti ti yibalinba nuunni, ki teni tin yaa tuuni opo kaa jie, ki gagidi opo ki yaa tiendi wan yedi yaala ti miali dana kuli.

—Luka 1:74-75

Lanwani, nani laa bonli kuli n baa nandi ki bodi yeni, li pundi yi tagi n yaa tie lede? Li pundi ke yi tagi n yaa ɻani ke yi gagidi U Tienu po ki fangi o.

—2 Pieli 3:11

42 Yaa niba n gbie leni

U Tienu Fuoma Yua yaa cua yi-kani ki gbieni yi yaa yogunu, yi baa baa u paalu ki yaa tiendi npo siedi.

—JTT 1:8a

Ama U Tienu Fuoma Yua yaa ye yi nii nni, o nisaalo yantiali kan yaa die yi, wan **U Tienu Fuoma Yua** n baa die yi. Yua n kaa pia Kilisiti Fuomi yua waa tie Kilisi-ti yua.

—Loma 8:9

N baa kuani n Fuoma Yua yi nii nni, ki teni yin yaa joo n ma-bilikaama, ki go yaa faami n bali maama po ki tiendi mani min yedi yaala.

—Esekieli 36:27

U Tienu Fuoma Yua

Bi ηoadikaaba den ye leni li pamancianli ki gbie leni **U Tienu Fuoma yua.**

—JTT 13:52

Yinba yaabi n bia, yaa bani ki yaa puuni yi bila li bonjanla, lanwani laa pia kuli tama ke ti Baa yua n ye tanpoli baa pa yaa-bi n mia o O Fuoma Yua.

—Luka 11:13

Ban den jaandi yeni ki gbeni, ban den taani naankani den di-gibi. U Tienu Fuoma Yua den gbieni bikuli ki die ba, ke bi den wangti U Tienu maama leni li papaali.

—JTT 4:31

N buakaaba, yin laadi yaa fala moala nne ke li koani yi nani mi fantanma yeni ki bigidi yi, landaa paki yi nani li tie boncanla ki ye yi siiga fanfanma yeni. Ama yin yaa mangidi mani yi pala kelima yi ta leni Kilisiti o fala nni, ke o kpiagidi yaa doagidi yaa yogunu, yin yaa ye leni li pamankandikaali. —1 Pieli 4:12-13

O baa duuni ki ñani ti ninsiidi kuli bi nuni nni. Mi kuuma kan go yaa ye, li paboanli leni a bubula leni yaali n baa koani o ni-lo kuli moko kan go yaa ye, kelima li bonkpiala kuli bodi.

—Mi Doagidima 21:4

Li Miali Diedo kuu leni li paboancianli danba, o gaani yaabi yaa jigi n cie. —Pisoma 34:19

N yaa nii n tieni laa bonla kuli. Li kuli yemi ña n ya kani. Li Miali Diedo n yedi yeni. Diidi min baa mua yua yapo, li tie yua yaa yami n yagini kelima o tuonbiadi po ke o miini o yuli lipo, wan yua n jie n maama ki digibi. —Esayi 66:2

Yin juuni mani leni fala ki yaa bani ke li tie yi po tundi fala, UTienu tiendi yipo yeni kelima o nua yi ke yi tie o bila.

—Ebilu 12:7a

**44 I ñoanian–tiami yaabi n ye mi biigima nni po
bianu n cua yi kani. Die mi tulinma yaa cua yi kani yaa yogunu,
U Tienu baa ñanbi yipo u sanu naankani ke bi baa sani ki cia.**

—1 Kolinta 10:13

**Yi yaa duodi mi ñima, n baa ye
leni yi, yi yaa baa duodi i kpen-
ciami, yi kan milini yi, yi yaa
baa cuoni mi fantama nni yi kan
buodi, i mupieni kan juu yi.**

—Esayi 43:2

**Tulinbuoliba kuli kan cua yi
kani kaa tie yaami n kpendi bi
nisaaliba kuli po: Ama U Tienu
tie yin fidi ki dugi yua po. O kan
tuo yaa tulinma n cie yi fidu**

**Li kan waagi ke U Tienu yua n
puuni mi yanduanma baa paadi
Sutaani ki madi o yi taana tiipo.
Ti Diedo Jesu ñanbili n yaa ye le-
ni yi.**

—Loma 16:20

**Ti bani ke U Tienu tuuni li bon-
la kuli nni yaabi n bua o yaa ña-
mu po, bani wan yini yaaba, nan
wan den jagi maama.**

—Loma 8:28

I ñoariantiami yaabi n koani mi jami ki paadi po

45

Yua n koani mi jami ki paadi kuli, n baa teni wan tua nani u benjielu yeni n Tieu dieli nni, ki kan go ña lienni. N go baa dia-ni opo n Tieu yeli leni n Tieu dogu yeli, lan tie Jelusalema paano, yua n baa ña tanpoli n Tieu kani ki jiidi. N go baa di-aní opo n yepanli.

—Mi Doagidima 3:12

Yua n pia a tuba n cengi U Tie-nu Fuoma yua n yieni n nitaana yaali na. Yua n koani mi jami ki paadi kuli, n baa pa o wan yaa di yaa miali n kan gbeni tibu yaabu n ye U Tieu denpo u

kanjamu nni yaa bonluonkaa-la.

—Mi Doagidima 2:7

Yua n koani mi jami ki paadi kuli, bi baa yieni o ti tiapiendi. N kan duuni ki ñani o yeli li mia-moanli yaa tili nni. N baa tuo ke n ban o yeli n Baa U Tieu leni o malekinba nintuali.

—Mi Doagidima 3:5

Yua n koani mi jami ki paadi kuli, n baa teni wan yaa kaa le-ni nni n balikalikaanu kani, na-ni mini n ba n den koani mi jami ki kaa leni n Baa o bal-i-kalikaanu kani maama yeni.

—Mi Doagidima 3:21

46 U Tienu n waani ti

Ama mini n yedi yi ke yua n
ñani o pua kuli, ke laa tie keli-
ma o conconma po ka, o teni ke
laa pua tua poconconli. Yua n
go taa ban ñani yaa pua kuli
moko combi. —Matiyu 5:32

Yua n ñani o pua ki go taa po-
toa kuli combi. Yua n taa yaa
pua ke o calo ñani o mo combi.

—Luka 16:18

Moala n bili mi naa maama
yaabi n tieni li ñigili kuli po,
(laa tie mini n bili yaama, O Die-
do n bili ma.) O pua n daa ña o
calo kani. O yaa ñani o kani,

yaala li poñanli po
wan daa go kuni jatoa, wan yaa
ye o bebe, yaa ka wan go mangi
leni o calo ki gua o kani. Joa
kuli mo n daa ñani o pua.

—1 Kolinta 7:10-11

Li bali maama loli o pua leni o
calo hali o calo miali banlu, ama
o joa yaa kpe, o pua yeni faabi
leni yaa balimaama n den luo o
yeni. Lanwani o yaa dua leni ja-
toa ke o calo daa ye, bi baa yi o
li poconconli. Ama o calo yaa
kpe, o faabi leni laa bali maa-
ma. O yaa kuni joatoa, waa tie
poconconli. —Loma 7:2-3

Cengi mani, n baa cua ki ludi yi nani li conconli yeni. U Tieu baa ɣanbidi yua n guu n cuampa po, wan yua n kubi o tiayiekaa-di ke wan daa cuoni mubili ban le o fe. —Mi Doagidima 16:15

Yi moko n bogini ki yaa guu, kelima o Joabijoa baa cua yin ki daani o yaa yogunu.

—Luka 12:40

Moala n niba, yaabi n tie ti tuonbiadi danbi ki go yie U Tie-nu nani yaa pua n yie o calo ki conbi leni jatoa yeni, bani yaa siiga yua n jie i fe min leni n maama kuli po, mini o Joabijua yaa ti cua leni n kpiagidi leni n

Baa kpiagidi, ki yegi leni male-kinba yaabi n gagidi wan U Tie-nu po, laa yogunu n moko baa ti jie laa nilo po i fe. —Maka 8:38

N yaa gedi ki ban ɣanbi yipo u kaanu yeni, n baa gua ki cua ki taa yi tin yegi, ke min ye naani, yi moko baa ye lankani.

—Jan 14:3

Lan yogunu o Joabijua sinankeeni baa doagidi tanpoli. ɣanduna nibuoli kuli yaa la ke O Joabijua kpendi a tawala nni leni u paciamu leni ti kpiagiciandi, bi baa mua nani i kumoe yeni.

—Matiyu 24:30

48 U Tienu maama

Tanpoli leni ki tinga baa pendii, ama n maama kan pendi hali abada.

—Luka 21:33

U Tienu den fuo o maama kuli yaabi n den diani ma yaa nii nni, ke bi diani ma. Mi pia mi fuoma ki bangi U Tienu sanjoadima, ki fuu leni mi bangifaama, ki tundi yaabi n yaadi, ki go bangi bi niba ban baa noa U Tienu sanu maama ke li tiegi.

—2 Timote 3:16

A maama tie ki fidisanga n taana po, ki go tie mi yenma n sanu po.

—Pisoma 119:105

I jaandi leni bu sugili paabu

Yinba wani n yaa jaandi ki miadi mani U Tienu nanda: Ti Baa yua n ye tanpoli, bi niba n fangi a yeli yaali n gagidi, ḷan baa die baa yaa yogunu n pundi, a yanjaga n tiendi ki tinga nni nani ḷan tiendi maama tanpoli po yeni. Paa ti dinla yaa jiema banlu n dagidi daali kuli. Tieni ti po sugili ti tudima po nani ti moko n tieni sugili yaaba n tudi ti po maama yeni. Daa kuani ti mi tulinma nni. Gaa ti o Biado kani Kelima fini n die li bali, leni u paaciamu, leni ti kpiagi-di hali yaa yogunu kuli. Amina.

—Matiyu 6:9-13

U Tienu n ñanbi yaa tindima sanu

O Candaano tie n po tiladi n tindima po.

Mi gagidima ki ye bi niba siiga,
kelima bikuli tieni ti tuonbiadi ki
poadi, baa pundi U Tienu kpiagidi.

–Loma 3:23

Kilisiti den kpe n po.

Kilisiti moko den laa fala ki kpe
yenma ti tuonbiadi po ke li dagidi
u yogunu kuli po. Wani yua n tiegi
den kpe tinba yaabi n ki tiegi po.

–1 Pieli 3:18a

Se min lebidi n yama ki biidi n pali n tuonbiadi po.

Lan yaa po yin biidi mani yi pala
yi tuonbiadi po ki lebidi yi yama ki

ña ti tuonbiadi ke U Tienu n ñuudi
ki ñani yi tuonbiadi. –JTT 3:19a

Li dandanli yaa po ke n tuo Jesu.

Ama yaaba n den tuo ki ñoadi o
wani kuli, o den dini baa li bali ke bi
tua U Tienu bila, bani yaaba n tuo
ki ñoadi o ki dugi o po kuli.

–Jan 1:12

N fidi ki bandi ke n tindi.

N Yedi yi i moamoani, yua n
cengi n maama, ki dugi yua n soani
nni po, pia yaa miali n kan gbeni,
cuonu kaa ye opo, o ñani mi kuuma
nni ki kua li miamoanli nni.

–Jan 5:24

**Pour des questions ou de plus amples informations par pays,
veuillez consulter: wmp-contacts.org**

World Missionary Press
PO Box 120
New Paris, IN 46553-0120 USA
www.wmpress.org

10-24

Read booklets online or by App
www.wmp-readonline.org
214 Gourma HFA

